

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie z wniosku D.B.

przy uczestnictwie V.B., F. S.A. we W.

o wyłączenie sędziów i referendarzy orzekających w Sądzie Okręgowym w X. od rozpoznania zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w X. z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt X Gz 15/23,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 10 października 2023 r.,

wniosku o wyłączenie sędziów od orzekania w sprawie o sygn. X Gz 15/23,

**stwierdza swoją niewłaściwość i przekazuje wniosek Sądowi
Okręgowemu w X.**

UZASADNIENIE

Pismem z 25 kwietnia 2023 r. D.B. (dalej: „wnioskodawca” lub „powód”) złożył wniosek o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów i referendarzy Sądu Okręgowego w X. od orzekania w sprawie X Gc 408/16. Na podstawie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1093 ze zm., dalej: „u.SN”) wnioskodawca wniósł o nadanie jego wnioskowi biegu „zgodnie z procedurą prawną i przekazanie go na mocy prawa do rozpoznania do Sądu Najwyższego po przyjęciu oświadczenia od Sędziów i referendarzy w zakresie podniesionych zarzutów”. Jako podstawę wyłączenia sędziów i referendarzy Sądu Okręgowego w X. powołał okoliczność ich rekomendowania przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną zgodnie z przepisami ustawy z

dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3).

Pismem z 9 maja 2023 r. powód złożył ponadto wniosek o przekazanie sprawy do Trybunału Konstytucyjnego celem stwierdzenia, czy przepis art. 42a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 217, dalej jako: „p.u.s.p.”) nie narusza art. 42 i 54 Konstytucji RP oraz innych aktów prawnych ratyfikowanych przez Polskę. Wnioskodawca wskazał, że przepis art. 42a p.u.s.p. wprowadził zakaz podważania statusu sędziów rekomendowanych przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Zdaniem wnioskodawcy, taki sposób ukształtowania Krajowej Rady Sądownictwa pozostaje w sprzeczności z Konstytucją RP. Wobec tego nie posiada ona uprawnień do ważnego rekomendowania sędziów.

Postanowieniem z 18 maja 2023 r. (X GCo 436/23) Sąd Okręgowy w X. wniosek powoda o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów i referendarzy, orzekających w Sądzie Okręgowym w X., w zakresie dotyczącym przesłanek z art. 49 § 1 k.p.c., przekazał do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w X. (pkt I). Natomiast wniosek o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów i referendarzy orzekających w Sądzie Okręgowym w X., w zakresie dotyczącym przesłanek z art. 26 § 2 u.SN, przekazano do rozpoznania Sądowi Najwyższemu (pkt II).

Sąd Apelacyjny w X. postanowieniem z 7 lipca 2023 r. (I AGO 86/23) wniosek w przedmiocie objętym punktem I postanowienia Sądu Okręgowego w X. z 18 maja 2023 r. przekazał temu Sądowi do rozpoznania, z uwagi na art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Postanowieniem z 20 lipca 2023 r. Sąd Okręgowy w X. (X GCo 693/23) oddalił wniosek powoda o wyłączenie od rozpoznania zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w X. z dnia 14 grudnia 2022 r. (X Gz 15/23): SSO X.X., SSO X.Y. oraz SSO X.Z. Na podstawie zarządzenia sędziego z tego samego dnia, pozostawiono w aktach sprawy bez żadnych dalszych czynności wniosek o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów i referendarzy orzekających z Sądzie Okręgowym w X., gdyż nie byli oni członkami składu orzekającego w sprawie o sygn. akt X Gz 15/23.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy w X. przekazał wniosek o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów i referendarzy, orzekających w tym sądzie do Sądu Najwyższego, na podstawie art. 26 § 2 u.SN. Zgodnie z tym przepisem, do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Wnioskodawca swój wywód dotyczący wyłączenia wskazanych imiennie sędziów i referendarzy, orzekających w Sądzie Okręgowym w X. ograniczył *de facto* do zarzutu rekomendowania ich przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Nie odniósł się jednocześnie do żadnych okoliczności, które miałyby świadczyć o wystąpieniu zastrzeżeń co do braku ich niezawisłości. Przez brak niezawisłości rozumie się sytuację, w której sędzia pozostawałby zależny od różnorodnych wpływów i wskazówek ubocznych, ulegał wpływom w zakresie wydawanych postanowień oraz wyroków i innych czynności zmierzających do rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy.

W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy zobowiązany był uwzględnić treść wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 5 czerwca 2023 r. (C-204/21), w którym uznano, że przekazanie – na podstawie art. 26 § 2 u.SN – do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego stanowi uchybienie zobowiązaniom, które wynikają z mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty

praw podstawowych, jak również na mocy art. 267 TFUE i zasady pierwszeństwa prawa Unii. Trybunał zaznaczył, że kwestie dotyczące badania niezależności sądu i niezawisłości sędziego nie stanowią specyficznych kwestii prawnych w konkretnej dziedzinie prawa, które z tego względu mogłyby należeć do wyłącznej właściwości wyspecjalizowanego potencjalnie sądu. Co więcej, prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy oznacza, że każdy sąd krajowy powołany do stosowania prawa Unii jest zobowiązany zbadać, czy spełnia on takie standardy, jeżeli pojawiłaby się w tym względzie poważna wątpliwość.

Uwzględniając argumentację zawartą w powyższym wyroku TSUE, należało przyjąć, że w niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów i referendarzy, orzekających w Sądzie Okręgowym w X., również w co do pkt. II postanowienia Sądu Okręgowego w X. z 18 maja 2023 r., t.j. w zakresie określonym w art. 26 § 2 u.SN, powinien być rozpoznawany zgodnie z regulacjami zawartymi w art. 49 i nast. k.p.c. Zgodnie z art. 52 § 1 k.p.c., o wyłączeniu sędziego rozstrzyga sąd, w którym sprawa się toczy, a gdyby sąd ten nie mógł wydać postanowienia z powodu braku dostatecznej liczby sędziów – sąd nad nim przełożony. Prowadzi to do wniosku, że w niniejszej sprawie właściwy pozostaje Sąd Okręgowy w X.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Z.G.

[a]